

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K
E-mail: trm@trm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325719
MIKL@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 20/03392-2

20. JANUAR 2021

HØRINGSSVAR OVER FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF FÆRDSLSLOVEN

Transport- og Boligministeriet har ved e-mail af 16. december 2020 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af færdselsloven (Skærpet indsats mod vanvidskørsel), som samme dato er fremsat for Folketinget som L 127.

Instituttet har bemærkninger til den del af lovforslaget, der vedrører konfiskation af tredjemands ejendom.

UNDTAGELSE TIL KONFISKATION

Det foreslås med lovforslaget, at i tilfælde, hvor en fører af et køretøj gør sig skyldig i en række alvorlige færdselsmæssige forseelser, og hvor køretøjet føres af en anden person end køretøjets ejer, så skal konfiskation ske, medmindre det må anses for uforholdsmæssigt indgribende (lovforslagets § 133 a, stk. 2, 2. pkt.).

Konfiskation vil i udgangspunktet skulle ske allerede første gang, at føreren af et køretøj gør sig skyldig i en række grove overtrædelser af færdselslovgivningen.

Det forudsættes i lovforslaget, at der er tale om en snæver undtagelse til udgangspunktet om konfiskation, hvor ejeren må søge sit tab (ved at mistet ejendomsretten over køretøjet) dækket gennem et erstatningskrav mod føreren. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, hvis ejeren godtgør, at konfiskation trods et sådant erstatningskrav alligevel må anses for uforholdsmæssigt indgribende (de almindelige bemærkninger, punkt 2.5.2.3).

En konfiskation kan for eksempel anses for uforholdsmæssigt indgribende, hvis erstatningskravet er illusorisk, hvilket igen eksempelvis kan være tilfældet, hvis føreren er død eller er gået

konkurs, og førerens bo ikke kan dække kravet. Dog må ejeren i et sådant tilfælde ikke kende til eller burde kende til de forhold, der gør ejerens krav mod boet dækningsløst.

Det fremgår endvidere, at hvis føreren har lånt køretøjet af en privatperson, eksempelvis et familiemedlem, så må ejeren som udgangspunkt også søge sit tab dækket gennem et erstatningskrav, og at ejeren i almindelighed forudsættes at have tilstrækkeligt kendskab til låneren for at kunne vurdere risikoen for, at låneren ikke har mulighed for at dække et eventuelt erstatningskrav. Derfor vil køretøjet i sådanne tilfælde som udgangspunkt skulle konfiskeres, uanset om et erstatningskrav reelt er illusorisk (bemærkningerne til nr. 13).

Derudover kan ganske særlige grunde allerede i dag undtagelsesvis føre til, at konfiskation undlades (den nuværende færdselslovs § 133 a, stk. 12). Det vil navnlig være tilfældet, når eksempelvis ganske særlige familiemæssige eller sociale forhold medfører, at konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende. Sådanne forhold kan være i situationer, hvor der er tale om en specialindrettet handicapbil, eller en bil, som anvendes til transport af for eksempel ejerens barn, der har et handicap eller lider af behandlingskrævende sygdom, og hvor den pågældende bil udgør eneste transportmulighed (de almindelige bemærkninger, punkt 2.5.2.3).

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at opstillingen af eksempler ikke er udtømmende, og at konfiskation i alle tilfælde vil være uforholdsmæssigt indgribende for ejeren, hvis det kan dokumenteres, at det anvendte køretøj på gerningstidspunktet var stjålet.

Konfiskation udgør et indgreb i tredjemands ejendom, og lovforslaget indeholder på den baggrund en ganske grundig beskrivelse af retten til respekt for ejendom efter artikel 1 i 1. Tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og en grundig gennemgang af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vedrørende konfiskation af tredjemands ejendom (de almindelige bemærkninger, punkt 3).

Instituttet har noteret sig Transport- og Boligministeriets vurdering af, at lovforslaget er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, men at det ikke kan udelukkes, at der i konkrete tilfælde vil kunne være en mindre procesrisiko ved at anvende de foreslåede regler om konfiskation af tredjemands ejendom i praksis (de almindelige bemærkninger, punkt 3.2).

Instituttet anerkender, at lovforslaget er udtryk for et legitimt hensyn til færdselssikkerheden og til at beskytte borgerne mod grove overtrædelser af færdselslovgivningen. Der er dog samtidig tale om en ny og vidtgående mulighed for at konfiskere tredjemands ejendom, som kan have store konsekvenser for den enkelte.

Derudover er der efter instituttets opfattelse tale om en meget snæver undtagelse til udgangspunktet om konfiskation af tredjemands ejendom i en række nærmere opregnede tilfælde.

Instituttet finder, at den nævnte "mindre procesrisiko" om, at reglerne i konkrete tilfælde kan udgøre en krænkelse af artikel 1 i 1.

Tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, bør føre til, at udgangspunktet om konfiskation af tredjemands ejendom, når denne er en privatperson, blødes en lille smule op, ved at muligheden for at gøre undtagelse for reglerne ikke foreslås fortolket helt så snævert, som lovforslaget lægger op til.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der vedtages et ændringsforslag for i bemærkningerne at foretage en mindre udvidelse af muligheden for at undtage for konfiskation af tredjemands ejendom, når denne er en privatperson.

EKSPPROPRIATION

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er i flere sager nået frem til, at statens konfiskation af tredjemands ejendom udgjorde frarøvelse af ejendom efter artikel 1 i 1. Tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.¹ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fandt således i sagerne, at der var tale om ekspropriation. Domstolen er imidlertid i andre sager nået frem til, at statens konfiskation af tredjemands ejendom udgjorde kontrol med ejendomsrettens udøvelse.²

¹ Se blandt andet Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, S.C. Service Benz Com S.R.L. mod Rumænien, sagsnummer 58045/11, dom af 4. juli 2017, præmis 30, tilgængelig her, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-174993>, og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi mod Slovenien, sagsnummer 42079/12, dom af 17. januar 2017, tilgængelig her, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-170387>.

² Se blandt andet Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Vasilevski mod Den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, sagsnummer 22653/08, dom af 28. april 2016, præmis 52, tilgængelig her, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-162216>.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions ekspropriationsbegreb finder primært anvendelse på de klassiske ekspropriationstilfælde, hvor individets ejendomsret over sin ejendom (eller dele heraf) overføres til det offentlige eller til andre private. Der er således tale om et snævrere ekspropriationsbegreb end det, der følger af grundlovens § 73, der ligeledes beskytter ejendomsretten.³

Der er som nævnt en grundig gennemgang i lovudkastet af betydningen af artikel 1 i 1. Tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, herunder ved en gennemgang og vurdering af betydningen af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Når Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i konkrete sager har vurderet, at konfiskation af tredjemands ejendom kan udgøre ekspropriation i konventionens forstand, så bør lovforslaget efter instituttets opfattelse også berøre spørgsmålet om, hvorvidt indgreb efter loven kan udgøre ekspropriation i grundlovens forstand, herunder hvilke momenter, der er væsentlige for denne vurdering.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der vedtages et ændringsforslag for nærmere at beskrive betydningen af grundlovens § 73, herunder hvilke momenter, der er væsentlige for vurderingen af, om der efter bestemmelsen er tale om ekspropriation i sager om konfiskation af tredjemands ejendom.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2019-7190.

Med venlig hilsen

Mikkel Lindberg Laursen

SPECIALKONSULENT

³ Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder, 3. udgave, 2019, side 419.